

Utlåtande 2004: RIV (Dnr 322-4346/2003)

Mottagande i skolan av barn till diplomater från andra EU-länder – Skolverkets uppföljning av tillsynsbeslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Barn till diplomater från EU-länder samt barn till andra beskickningsmedlemmar och som är unionsmedborgare i EU-länder ges tillgång till utbildning i förskoleklass, grundskola, särskola och gymnasieskola i Stockholm på samma villkor som barn som är bosatta i staden.
2. Bidrag skall lämnas till fristående skolor för barn till diplomater och andra beskickningsmedlemmar från EU-länder.
3. Barn till diplomater från länder utanför EU ges tillgång till skolgång i Stockholm mot ersättning av stadens kostnader i avvaktan på beslut om annan ersättning.
4. Utbildningsnämnden inlämnar ansökan till regeringen om statlig finansiering av kostnaderna för diplomatelever.

Föredragande borgarrådet Erik Nilsson anför följande.

Ärendet

Skolverket inledde under våren 2001 en granskning av Stockholms stads tillämpning av författningarna för mottagande av elever från annat EU-land i stadens skolor. Hösten 2001 riktade Skolverket kritik mot staden i denna fråga. Utrikesdepartementet har i ett ställningstagande tolkat EG-rätten så att barn till diplomater från andra EU-länder har samma rätt till skolgång som andra barn i Sverige. Departementets bedömning delas av Skolverket. Detta innebär att barn till diplomater och andra beskickningsmedlemmar från ett annat EU-land

som inte är folkbokförda i Sverige har rätt till utbildning på samma villkor som de som anses bosatta i Sverige enligt Skollagen. Rätten till skolgång omfattar förskoleklass, grundskola, särskola och gymnasieskola, såväl i kommunal som privat regi.

Med anledning av Skolverkets granskning utarbetade utbildningsförvaltningen ett tjänsteutlåtande med förslag angående mottagande av diplomatbarn i stadens skolor. Utbildningsnämnden beslutade vid sammanträde den 27 mars 2002 att återremittera förvaltningens förslag i avvaktan på skollagskommitténs förslag.

Skollagskommittén fick tilläggsdirektiv att utreda och föreslå hur barn till utländska beskickningsmedlemmar kan ges rätt till utbildning som övriga barn och ungdomar i Sverige samt beräkna kostnaderna och föreslå finansieringsform för detta. Kommitténs förslag är att alla barn till beskickningsmedlemmar inom som utanför EU skall ha rätt till skolgång som andra barn i Sverige. Kommunerna bör ersättas genom statsbidrag på samma villkor som för barn bosatta i landet.

För diplomatbarn som kommer från länder utanför EU finns ingen skyldighet att mottaga dessa elever i skolan. Dessa barn kan emellertid ges tillgång till utbildning mot ersättning av stadens kostnader.

Skolverket återkommer nu för att följa upp vilka åtgärder staden vidtagit med anledning av verkets kritik, *bilaga*.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av utbildningsnämnden.

Utbildningsnämnden beslutade att godkänna förvaltningens förslag enligt följande:

Barn till diplomater och beskickningsmedlemmar från andra EU-länder ges tillgång till utbildning på samma villkor som barn och ungdomar bosatta i staden. Bidrag ges till fristående skolor för dessa barn. Barn till diplomater från länder utanför EU ges tillgång till skolgång mot ersättning av stadens kostnader. Ansökan om finansiering av stadens kostnader lämnas till regeringen. Rutiner för registrering av diplomatbarn i stadens registreringssystem ses över. Utbildningsförvaltningen får i uppdrag att till Skolverket redovisa vidtagna åtgärder.

Remiss

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret föreslår att barn till diplomater och andra beskickningsmedlemmar får tillgång till skolgång på samma villkor som barn bosatta i staden. Bidrag ska lämnas till fristående skolor för dessa barn. Barn till diplomater från länder utanför EU ges tillgång till skolgång mot ersättning av stadens kostnader. Utbildningsnämnden får i uppdrag att inlämna en ansökan till regeringen om statlig finansiering av kostnaderna för diplomatelever.

Mina synpunkter

Jag anser att alla barn som är bosatta i staden ska ha tillgång till att delta i skolverksamheten. Det är därför av vikt att staden beslutar om riktlinjer för hur hanteringen av skolgång för diplomatbarn och beskickningsmedlemmar ska ske, detta gäller både för de som kommer från ett EU-land och de som kommer från ett land utanför EU.

Ett problem är dock finansieringen av skolgången för de diplomatbarn som vistas i staden. Det är främst storstäderna och framförallt Stockholm som tar emot diplomatbarn i sina skolor. Detta medför ökade kostnader för staden då kommunen inte erhåller statsbidrag för barnens skolgång och dessutom inte erhåller kommunalskatt från dessa familjer. Jag anser därför att staden bör inlämna en ansökan till regeringen om statlig finansiering av kostnaderna för diplomateleverna.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Barn till diplomater från EU-länder samt barn till andra beskickningsmedlemmar och som är unionsmedborgare i EU-länder ges tillgång till utbildning i förskoleklass, grundskola, särskola och gymnasieskola i Stockholm på samma villkor som barn som är bosatta i
2. ~~Bidrag~~ Bidrag skall lämnas till fristående skolor för barn till diplomater och andra beskickningsmedlemmar från EU-länder.
3. Barn till diplomater från länder utanför EU ges tillgång till skolgång i Stockholm mot ersättning av stadens kostnader i avvaktan på beslut om annan ersättning.

4. Utbildningsnämnden inlämnar ansökan till regeringen om statlig finansiering av kostnaderna för diplomatelever.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Erik Nilsson

Anette Otteborn

ÄRENDET

Skolverket inledde under våren 2001 en granskning av Stockholms stads tillämpning av författningarna för mottagande av elever från annat EU-land i stadens skolor. Hösten 2001 riktade Skolverket kritik mot staden i denna fråga. Utrikesdepartementet har i ett ställningstagande tolkat EG-rätten så att barn till diplomater från andra EU-länder har samma rätt till skolgång som andra barn i Sverige. Departementets bedömning delas av Skolverket. Detta innebär att barn till diplomater och andra beskickningsmedlemmar från ett annat EU-land som inte är folkbokförda i Sverige har rätt till utbildning på samma villkor som de som anses bosatta i Sverige enligt Skollagen. Rätten till skolgång omfattar förskoleklass, grundskola, särskola och gymnasieskola, såväl i kommunal som privat regi.

Med anledning av Skolverkets granskning utarbetade Utbildningsförvaltningen ett tjänsteutlåtande med förslag angående mottagande av diplomatbarn i stadens skolor. Utbildningsnämnden beslutade i sammanträde 2002-03-27 att återremittera förvaltningens förslag i avvaktan på skolnämndens förslag. Skolnämndens förslag tilläggsdirektiv att utreda och föreslå hur barn till utländska beskickningsmedlemmar kan ges rätt till utbildning som övriga barn och ungdomar i Sverige samt beräkna kostnaderna och föreslå finansieringsform för detta. Kommitténs förslag är att alla barn till beskickningsmedlemmar inom som utanför EU skall ha rätt till skolgång som andra barn i Sverige. Kommunerna bör ersättas genom statsbidrag på samma villkor som för barn bosatta i landet.

För diplomatbarn som kommer från länder utanför EU finns ingen skyldighet att mottaga dessa elever i skolan. Dessa barn kan emellertid ges tillgång till utbildning mot ersättning av stadens kostnader.

Skolverket återkommer nu för att följa upp vilka åtgärder staden vidtagit med anledning av verkets kritik, bilaga.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av utbildningsnämnden.

Utbildningsnämnden beslutade den 11 december 2003 att

1. Godkänna utbildningsförvaltningens förslag i detta tjänsteutlåtande enligt följande
  - barn till diplomater från EU-länder samt barn till andra beskickningsmedlemmar och som är unionsmedborgare i EU-länder ges tillgång till utbildning i förskoleklass, grundskola,

tillgång till utbildning i förskoleklass, grundskola, gymnasieskola samt särskola i Stockholm på samma villkor som barn och ungdomar som är bosatta i staden.

- Bidrag skall lämnas till fristående skolor för barn till diplomater och andra beskickningsmedlemmar från EU-länder.
  - Barn till diplomater från länder utanför EU ges tillgång till skolgång i Stockholm mot ersättning av stadens kostnader i avvaktan på beslut om annan finansiering.
  - Ansökan om statlig finansiering av stadens kostnader inlämnas till regeringen.
  - Rutiner för registrering av diplomatbarn i stadens registreringssystem ses över.
2. Utbildningsförvaltningen får i uppdrag att till Skolverket redovisa vidtagna åtgärder.
  3. Utbildningsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till Kommunstyrelsen för beslut.

Utbildningsförvaltningen tjänsteutlåtande daterat den 11 november 2003 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen vill framhålla det angelägna i att frågan om ambassadbarns rätt till skolgång i staden avgörs och att en gemensam princip fastställs för hela staden. Enligt förvaltningens mening kan inte staden ha annan ståndpunkt i denna fråga än den som Skolverket och Utrikes- departementet fastställt utifrån bl.a. EG-rätten. Förvaltningen kommer efter att principer fastställts av Kommunstyrelsen ansvara för att dessa tillämpas inom utbildningsförvaltningen samt meddelas stadsdels- nämnderna och fristående grund- och gymnasieskolor. Utbildningsförvaltningen föreslår att följande principer fastställs att gälla i avvaktan på att beslut tas om ny skollag.

Barn till diplomater och andra beskickningsmedlemmar från EU-länder

Barn till diplomater i andra EU-länder skall enligt EG-rättens bestämmelser om rätt till skolgång för diplomatbarn beredas skolgång i Stockholms stad på samma villkor som de barn och ungdomar som enligt skollagens bestämmelser är bosatta i Sverige. Förvaltningens bedömning är i enlighet med Utrikesdepartementets ställningstagande också att detsamma bör gälla för barn till andra beskickningsmedlemmar som är unionsmedborgare i EU-länder och som bor här under liknande förhållanden som diplomater. Rätten till skolgång gäller i det offentliga skolväsendet för barn och ungdomar, vilket innebär att denna rätt också gäller i fristående skolor. Förvaltningen delar Skolverkets bedömning att dessa måste anses ingå i det offentliga skolväsendet.

Till denna kategori räknas enligt förvaltningens uppfattning inte de internationella skolorna i staden som uppbär statsbidrag.

Förslag

- ? Barn till diplomater från EU-länder samt barn till andra beskickningsmedlemmar och som är unionsmedborgare i EU-länder och som bor i staden under liknande förhållanden som diplomater ges tillgång till utbildning i förskoleklass, grundskola, gymnasieskola samt särskola i Stockholm på samma villkor som barn och ungdomar som är bosatta i staden.
- ? Bidrag skall lämnas till fristående skolor för diplomatbarn från EU-länder samt barn till andra beskickningsmedlemmar enligt ovan.

Barn till diplomater och andra beskickningsmedlemmar från länder utanför EU

Rätt till undervisning för barn till diplomater och annan personal vid beskickningar och konsulat från länder utanför EU föreligger inte för närvarande. Stöd för detta finns i förarbetena till den förra och nuvarande skollagen. Förvaltningen anser dock att en generös tillämpning bör gälla när det gäller beredande av plats för dessa barn i stadens skolor. Kostnaderna för skolgången skall tills vidare tills annan finansiering beslutas uttas från respektive ambassad.

Förslag

- ? Barn till diplomater och annan beskickningspersonal från länder utanför EU ges tillgång till skolgång i Stockholm mot ersättning av stadens kostnader.

Finansiering

Utbildningsförvaltningen anser det angeläget att frågan om finansiering av kostnaderna för diplomatbarnens skolgång löses skyndsamt. En majoritet av denna grupp barn och ungdomar har sin bostadsadress i Stockholm och kostnaderna kommer i större utsträckning belasta Stockholm än andra kommuner. Det finns även elever som har sin bostadsadress i andra kommuner och som har sin skolgång i staden. Hittills har ingen ersättning för dessa elever utgått. Förvaltningens uppfattning är dock i likhet med skollagskommittén att kostnaderna för såväl barn inom EU-länder som barn som tillhör beskickningar utanför EU bör täckas av staten. Förvaltningen föreslår att en skrivelse inges till regeringen med ansökan om att beslut fattas om statlig finansiering. Rutinerna för registreringen av eleverna i stadens registreringssystem måste ses över för att den grupp elever enligt ovan har rätt till utbildning också får det. Det måste gå att i registren tydligt urskilja vilka som är diplomatbarn och vilka som kommer från EU-länder.

Förslag

- ? Ansökan om statlig finansiering av stadens kostnader inlämnas till regeringen.
- ? Rutiner för registrering av diplomatbarn i stadens registreringssystem ses över.

REMISS

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Av **stadsledningskontorets** tjänsteutlåtande daterat den 20 februari 2004 framgår i huvudsak följande.

Det är viktigt att frågan om ambassadbarns rätt till skolgång avgörs och att en gemensam princip fastställs för hela staden. Skolverkets granskning visar att stadens skolor hanterar frågan om ambassadbarns rätt till skolgång olika. Alla skolor erbjuder barnen skolgång, däremot tar vissa skolor ut ersättning för kostnaderna. Stadsledningskontoret anser att av gällande EG-rätt och EES-avtalet har barn till medborgare i EU-länder rätt till skolgång på likartade villkor som för barn hemfödda i staden. För barn och ungdomar till ambassadpersonal eller annan beskickningspersonal från EU-länder skall dessa erbjudas utbildning på likartat sätt som gäller för övriga elever bosatta i staden. Kostnaden för utbildningen skall vara avgiftsfri. Detta gäller såväl i kommunala som privata verksamheter.

Vad avser barn till diplomater och andra beskickningsmedlemmar från länder utanför EU anser stadsledningskontoret att en genrös tillämpning bör gälla när det gäller beredande av plats för dessa barn. Kostnaderna för skolgången skall, tills annan finansiering finns, betalas av ambassaden.

Skollagskommitténs betänkande föreslår att alla barn och ungdomar till ambassad- och beskickningspersonal, från länder inom som utanför EU, skall ha rätt till kostnadsfri utbildning. Detta kommer att medföra ökade kostnader för staden. Stadsledningskontoret har inget att erinra mot kommitténs förslag att detta är under förutsättning att statlig finansiering utgår. Om detta inte görs kommer ytterligare kostnadsökningar att drabba de kommuner som tar emot dessa barn och ungdomar.

Stadsledningskontoret anser vidare att elever från EU-länder och övriga länder koncentreras kring storstäderna, framförallt Stockholm, vilket gör att kostnaderna för dessa elever oproportionerligt belastar dessa städer. Kommunerna uppbär ingen kommunalskatt från dessa familjer. Staden erhåller inte heller statsbidrag för dessa barns skolgång. Kostnaderna för dessa barns skolgång täcks helt av kommunala medel. Kontoret föreslår att utbildningsnämnden ges i uppdrag att till regeringen hemställa om ersättning för kostnader för diplomatbarn.

Skolverkets uppfattning är att också de fristående skolorna måste anses omfattas av begreppet "allmänna skolor" i EG-förordningens mening. Staden har hittills inte utbetalt bidrag till fristående skolor för ambassadbarn. Detta kommer framöver att

talt bidrag till fristående skolor för ambassadbarn. Detta kommer framöver att ytterligare öka kostnaderna för staden. Hur stor denna kostnadsökning kommer att bli kan i dagsläget inte uppskattas då staden inte har uppgifter om antalet elever i fristående skolor.

Stockholms stad har idag 32 elever registrerade som ambassadbarn i kommunala grundskolor. För dessa barn utgår schablonersättningar motsvarande ca 2 mnkr, vilka helt finansieras med kommunala medel.

Stockholms stad kommer att under 2004 införa ett nytt administrativt system avseende registrering av elever i grundskolan. Möjligheter bör finnas att i det systemet registrera uppgifter för att säkerställa vilka som är elever till diplomater eller annan beskickningspersonal samt från vilket land.
